

Сучасні наукові тенденції в роботах молодих вчених

науково-практична конференція наукового товариства
здобувачів вищої освіти КІНГУ

*(19 травня 2023 року, Київський
інститут Національної гвардії України)*

**м. Київ
2023**

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

УДК

*Рекомендовано до опублікування та поширення через Інтернет вченою радою
Київського інституту Національної гвардії України (протокол № __ від
___.___.2023)*

Сучасні наукові тенденції в роботах молодих вчених : матеріали Всеукр.
суч. наук. конф. (м. Київ, 19 травня 2023 р.). Київ : Київський інститут Національної
гвардії України, 2023. 399 с.

Збірник містить матеріали однойменної наукової конференції, у якій
взяли участь здобувачі вищих навчальних закладів.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній
роботі та в освітньому процесі спеціалізованих та військових ЗВО, а також у
законодавчості та правоохоронній діяльності.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

За достовірність представлених матеріалів несуть відповідальність
автори.

© Автори, 2023

© КІНГУ, 2023

ЖИЛУН Ярослав Віталійович	5
Принципи діяльності Національної гвардії України стан перспективи удосконалення	
КАМЕНСКОЙ Микола Андрійович	9
Протидія проявам булінгу, мобінгу, харасменту та газлайтингу в лавах Національної гвардії України	
КАЗНАДЄЙ Олександр Олександрович	13
ЗАГОРУЙ Богдан Вікторович	
Роль іноземної мови та комунікації в успіху глобальних операцій	
ЛОСЮК Тарас Тарасович	17
Автоматизовані системи управління як інструмент юридичної техніки у військовій сфері	
Значення використання стратегічних комунікацій у Національній гвардії України	
ОСАДЧУК Олег Сергійович	25
Удосконалення підготовки військовослужбовців в умовах воєного стану	
ПРАНОВИЧ Данило Андрійович	30
Правова культура військовослужбовців Національної гвардії України її особливості та шляхи формування	
РАЗІН Денис Костянтинів	33
Конфліктологічна компетентність військового лідера як запорука профілактичної роботи із адміністрування конфліктів у підрозділах	
САВЧИН Микола Андрійович	36
Кримінальне право Запорізької січі	
САВЧУК Олександр Олександрович	40
Теорія маневреної війни історія застосування та сучасний період	
СУХОНОС Сергій Віталійович	44
Гендерні стереотипи при виконанні бойових завдань жінками під час військових дій в Україні правовий аналіз	
ТАРАДАЙНИК Олександр Юрійович	48
Висновок експерта як процесуальне закріплення результатів дослідження	

ФЕДОРЕНКО Іван Віталійович	51
Перспективи використання автомобільних тренажерів для навчання водінню у ВНЗ НГ України	
ФЬОКЛІН Дмитро Вікторович	53
Нестандартні спеціальні автомобілі типу «БАГПІ» тамотоцткли для підрозділів спеціального призначення НГУ	
ЯРЕМЧУК Василь Іванович	56
Важливість вивчення англійської мови курсантами вищих військових навчальних закладів в умовах євроінтеграції України (та вступу в НАТО)	
ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович	60
Методика визначення необхідного бойового комплексу для знищення броньованої техніки противника в умовах загальновійськового бою	

ЖИЛУН Ярослав Віталійович,
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ.

З початком агресії російської федерації проти України відбувається переосмислення підходів до формування системи оборони та безпеки нашої держави з точки зору забезпечення національної стійкості (national resilience) в умовах застосування гібридних методів ведення бойових дій. Країни ЄС та НАТО постійно створюють та удосконалюють свої кроки безпеки і оборони. Ці кроки гарантуватимуть захист суверенітету та територіальної цілісності України, і цих держав, враховуючи інструменти, які використовуються росією для досягнення своїх цілей на міжнародній арені. Одним із головних кроків зміцнення спроможностей країн ЄС та НАТО щодо протидії агресії росії стала розбудова воєнізованих формувань.

Модель створення воєнізованих формувань у тій чи іншій країні навряд чи може слугувати прикладом для «сліпого» наслідування іншими державами. Рішення про створення воєнізованих формувань не може залежати від наявності «зразкової» моделі для копіювання. Воно, скоріше, залежить від таких обов'язкових передумов: • усвідомлення суспільством ролі національних військових і воєнізованих формувань; • стратегічна оцінка загроз, оцінка благонадійності; • організаційна структура сектору безпеки та оборони.

Перспективи реформування НГ: розширення та розвиток військового компоненту, тобто збільшення штатної чисельності підрозділів які виконують бойові завдання, введення військових спеціальностей (спеціалісти штурмових груп, екіпажі БТР, розрахунки АГС-17, розрахунки СПГ-9, ЗУ, сапери, оператори ПЗРК), додаткове технічне оснащення, матеріальне забезпечення; другим важливим чинником, що впливає на характер реформування, є те, хто прийматиме рішення про проведення операцій за участі воєнізованих сил.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Відповідно до демократичних традицій, будь-які рішення щодо використання будь-якого виду сили приймає місцева влада, не генерали. Це означає, що навіть за умови використання сил у випадку природних і техногенних катастроф, структура командування має бути очолена цивільною особою; третім чинником є те, яким чином суспільство відрізнятиме ЗСУ від сил НГ, якщо на території України ці структури виконують майже однакові задачі. Питання полягає в тому, що доцільніше: реформувати підрозділи НГУ, або розширити структуру ЗСУ?

Національна гвардія України є важливою складовою системи національної безпеки держави. Основним принципом діяльності Національної гвардії України є захист національних інтересів та безпеки громадян України від загроз з боку зовнішніх та внутрішніх ворожих факторів. Стан діяльності Національної гвардії України на сьогоднішній день є досить високим, що свідчить про ефективність її функціонування. Зокрема, вона показує успішні результати у веденні бойових дій під час воєнного стану, забезпечує підтримання громадського порядку, залучається до проведення стабілізаційних заходів на звільнених територіях від окупації. Проте, є необхідність удосконалення діяльності Національної гвардії України відповідно до сучасних викликів та загроз національної безпеки.

Перспективи діяльності Національної гвардії України полягають у підвищенні її ролі в забезпеченні сектору безпеки і оборони, участі у миротворчих місіях на міжнародному рівні.

Одним із головних напрямів удосконалення діяльності Національної гвардії України є розвиток технічних та технологічних засобів, що дозволить підвищити її ефективність виконання завдань з попередження та реагування на виклики і загрози національної безпеки. Належний рівень фінансування та потужний розвиток навчальної матеріально-технічної бази для Національної гвардії дозволить більш якісно та професійно виконувати поставлені завдання на рівні інших силових структур.

Не слід забувати про кадрове забезпечення. Підготовка високоякісних кадрів відбувається за умов запровадження передових умов навчання та підготовки військовослужбовців в тому числі за допомогою проведення міжнародних навчань та стажувань із зарубіжними партнерами.

Розширення співпраці з дружніми країнами слугує розробленням та удосконаленням новітніх підходів до навчання, освоєння передових світових технологій, обмін досвідом, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності Національної гвардії України.

Отже, на сьогоднішній день, в реаліях війни, розвиток НГУ стрімко рухається у напрямку підвищення ефективності діяльності за рахунок посилення військового компоненту та переходу на стандарти НАТО в організації, структурі та озброєнні. Формування штурмових бригад оперативного призначення (гвардія наступу) яскравий приклад реформування підрозділів Національної гвардії України. На нашу думку, реалізація запропонованих перспектив дозволить призвести до більш реального та ефективного удосконалення діяльності підрозділів НГУ, які будуть спроможні давати гідну відповідь викликам і загрозам національної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII: станом на 31 берез. 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 09.05.2023)
2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII: станом на 05 лют. 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 09.05.2023)
3. Про схвалення Концепції розвитку Національної гвардії України на період до 2020 року: Розпорядження Каб. Міністрів України від

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

01.02.2017 р. № 100-р: URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249744377>
(дата звернення: 08.05.2023)

4. Національна гвардія України: Шляхи розвитку URL:
https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/The-National-Guard-of-Ukraine-Development-Options_ukr.pdf (дата
звернення: 08.05.2023)
5. Меленті Є. О., Євтушенко І. В., Гарбузов О. А., «Удосконалення рівня
тактико-спеціальної та вогневої підготовки представників сил
сектору безпеки і оборони» URL:
https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_05_2019/pdf/39.pdf
(дата звернення: 08.05.2023)

КАМЕНСКОЙ Микола Андрійович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ПРОТИДІЯ ПРОЯВАМ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, ХАРАСМЕНТУ ТА ГАЗЛАЙТИНГУ В ЛАВАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

В умовах воєнного стану в наслідок збільшення чисельності особового складу Національної гвардії України збільшилась кількість проявів булінгу, мобінгу, харасменту, та газлайтингу в лавах даного військового формування.

Збільшення кількості порушень статутних взаємовідносин військовослужбовцями НГУ та пошук шляхів вирішення даної проблеми зумовлює актуальність теми дослідження.

Актуальність проблеми зумовило обрання теми дослідження - шляхи протидії явищам булінгу, мобінгу, харасменту та газлайтингу в лавах Національної гвардії України.

Як показує практика, найпоширенішим порушенням статутних взаємовідносин між військовослужбовцями є мобінг. Явище мобінгу сьогодні є предметом зацікавлень правознавців, психологів, фахівців із комунікації. Проте питання протидії мобінгу у військових формуваннях залишається недостатньо дослідженим. Мобінг спотворює ділову (навчальну) комунікацію працівників (здобувачів освіти) та створює дискомфортні умови роботи (навчання) для жертв цькування. Мобінг, на думку науковців, це форма психологічного насильства в колективі, яка виявляється в створенні несприятливих умов для роботи, у чварах, цькуванні, підсиджуванні, плітках, інтригах, хамстві, емоційному насильстві тощо [1, с. 120].

Через те, що мобінг здійснюється колективно, жертва, як правило, не може чинити дієвий опір та захистити себе від агресії, тому жертва мобінгу потребує захисту від осіб відповідальних за роботу з особовим складом.

Як у цивільному комунікативному середовищі, так і у військовому проявами мобінгу можуть виступати:

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

– насмішки; прилюдні образи; бойкоти; прискіпливе ставлення; псування майна; крадіжки майна; скарги керівництву на жертву; завдання тілесних ушкоджень; поширення неправдивої інформації; сексуальні домагання та ін.

Особливістю цього явища є те, що воно не є одноразовим, тобто для того щоб назвати одну з перелічених дій мобінгом, потрібне неодноразове повторення дії, або здійснення дій комбіновано.

Типовим виявом мобінгу у військовому середовищі є явище дідівщини. Дідівщина – це явище передавання специфічних армійських традицій від старшого призову до молодшого призову, поєднане з насильством і пригніченням молодого поповнення. Виправданням дідівщини військовослужбовці вважають інтегрування новобранців у військовий колектив.

Дідівщина має майже всі риси мобінгу, такі як повторюваність дій, здійснення тиску колективом та, як правило, неможливість жертви чинити опір кривдникам.

Проте поняття дідівщини вважаємо дещо вузьким за поняття мобінгу, оскільки дідівщина здійснюється лише від старших до молодших, а мобінг може охоплювати будь-які вікові категорії.

У військових статутах явище дідівщини визначене терміном «нестатутні взаємовідносини». Нестатутні взаємовідносини, у свою чергу, є злочином, визначеним кримінальним кодексом України. У статті 406 ККУ зазначається:

1. Порухнення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, що виявилось в завданні побоїв чи вчиненні іншого насильства, – карається арештом на строк до шести місяців або триманням у дисциплінарному батальйоні на строк до одного року, або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Те саме діяння, якщо воно вчинене щодо кількох осіб або заподіяло легкі чи середньої тяжкості тілесні ушкодження, а також таке, що має характер знущання або глумлення над військовослужбовцем, – карається триманням у

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
дисциплінарному батальйоні на строк до двох років або позбавленням волі на
строк від двох до п'яти років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені групою осіб або із застосуванням зброї, або такі, що спричинили тяжкі наслідки, – караються позбавленням волі на строк від трьох до десяти років [2].

Менш поширеними явищами у військовому колективі можна вважати явища булінгу, харасменту та газлайтингу.

З перелічених явищ найменш поширеним у військах є газлайтинг. Газлайтинг можна визначити, як форму психологічного насильства при якій маніпулятор змушує жертву думати що вона душевнохвора та не спроможна контролювати свої дії.

Поряд з проявами газлайтингу у військовому середовищі набуло поширення таке явище, як харасмент іншими словами можна назвати домагання, які є поширеними до жінок військовослужбовців з боку їх колег чоловічої статі.

Але окрім домагань до терміна харасмент підходить будь які переходи особистих меж між комунікатами, такі як принизливі жарти, недоречні зауваження, та відкрита демонстрація зневаги.

Явище булінгу більш стосується дитячих та підліткових колективів.

На думку вітчизняних вчених зокрема, А. Короля під булінгом розуміється повторювані, свідомі, навмисні та обдумані дії з наміром нашкодити, викликати страх шляхом погрози, агресією в подальшому [4, с. 17] А. Барліт визначає булінг як утиск, дискримінацію, цькування, що означають тривалий процес свідомого жорстокого ставлення (фізичного, психологічного тощо) з боку дитини або групи дітей по відношенню до іншої дитини або інших дітей [3, с. 44].

На нашу думку подолати явища перелічених проблем можна готовністю керівника до попередження і подолання цих проявів, його розумінням активно діяти як посадової особи, яка наділена розпорядчою владою стосовно підлеглого колективу, її установку на гармонізацію міжособистісної взаємодії та підтримання позитивного морально-психологічного клімату серед підлеглих.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Виступаючи в ролі суб'єкта попередження і подолання негативних наслідків серед підлеглих, керівник повинен:

- створювати умови недопущення цих явищ; проводити діагностику їх виникнення, досліджувати реальних і потенційних жертв;
- проводити профілактичну роботу з колективами й особами, в яких є висока ймовірність стати об'єктом насильства;
- організовувати проведення індивідуальної та групової психологічно-корекційної роботи з жертвами і колективом в якому зародились ці явища.

В ході дослідження даної проблематики, ми дійшли висновку, що застосування перелічених засобів підвищить взаємоповагу між військовослужбовцями Національної гвардії України, сприятиме підвищенню морально – психологічного стану особового складу та позитивно впливатиме на бойову готовність підрозділів НГУ.

Список використаних джерел:

1. *Leymann Heinz. Mobbing and Psychological Terror at Workplaces. Violence and Victims. Vol. 5, № 2 (1990), 119–126* : <http://www.mobbingportal.com/leymanh.html>
2. Кримінальний Кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. Ст. 406. Київ : Парламентське видавництво, 2016. URL: https://protocol.ua/ru/kriminalniy_kodeks_ukraini_statya_406/
3. Барліт А. Форми і методи подолання (мінімізації) соціально-педагогічної та психологічної проблеми булінгу в освітньому середовищі. *Горизонти освіти. 2012. №2. С. 44-46.*
4. Король А. Причини та наслідки явища булінгу. *Відновне правосуддя України. 2009. №1-2 (13). 190 с.*
4. Король А. Причини та наслідки явища булінгу. *Відновне правосуддя України. 2009. №1-2 (13). 190 с.*

КАЗНАДЄЙ Олександр Олександрович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ЗАГОРУЙ Богдан Вікторович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА КОМУНІКАЦІЙ В УСПІХУ ГЛОБАЛЬНИХ ВІЙСЬКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Не можливо не погодитись з тим фактом, що знання будь-якої іноземної мови не тільки покращує якість життя людини, а й відкриває для неї світ нової культури. Іноземна мова стала невіддільним елементом механізму соціально-економічного і політичного порозуміння між різними представниками світової спільноти у різноманітних сферах їх життєдіяльності [2, с. 215]. А в умовах глобалізаційних процесів, що стають все більш впливовими, професійні знання і вміння, що дозволяють працювати в міжнародному середовищі, є основною складовою будь-якої професійної діяльності, незалежно від рівня та сфери діяльності фахівця.

В реаліях сьогодення зросла потреба у здійсненні глобальних військових операцій, що вимагає від військовослужбовців високого рівня володіння іноземними мовами та комунікаційних навичок.

Важливість вивчення мови міжнародного спілкування та якість володіння нею військовими фахівцями актуалізується завдяки міжнародному військовому співробітництву ЗС України та необхідності участі українського військового персоналу у військових та миротворчих операціях. Концептуальні основи міжнародного співробітництва ЗС України (зокрема у сфері військової освіти) було закладено такими нормативними документами, як “Концепція (основи державної політики) національної безпеки України”, “Державна програма реформування і розвитку Збройних Сил України на період до 2005 р”,

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
“Концепція організації міжнародного співробітництва у Збройних Силах
України” [4, с. 123-124].

У контексті зовнішньополітичного курсу України, який спрямований на конструктивне партнерство з НАТО, підрозділам Збройних Сил України необхідно підвищувати рівень взаємосумісності зі Збройними силами країн-членів Альянсу. Бюро міжнародної мовної координації (BILC) на своїх щорічних конференціях та семінарах акцентує на необхідності для особового складу, що діє спільно з підрозділами НАТО, а також для штабів усіх рівнів бути здатними до англomовного спілкування. Ефективність мовної підготовки у вищих військових навчальних закладах України залежить у тому числі й від обґрунтованості вимог до мовної підготовки, різних категорій військових фахівців у кожному з чотирьох видів мовленнєвої діяльності [3].

Комунікаційна складова глобальних військових операцій передбачає взаємодію між військовослужбовцями різних країн, де можуть виникати певні труднощі спілкування через різні культурні та мовні різниці. Тому знання іноземної мови може бути ключовим фактором успішної комунікації з міжнародними союзниками. Адже мова – це один з основних засобів комунікації між людьми, і в тому випадку, коли ці люди говорять різними мовами, навички володіння іноземною мовою можуть стати вирішальними.

Професійний рівень іноземної мови є критично важливим для успішної комунікації в глобальному військовому середовищі. Для того, щоб військовий персонал з різних країн міг ефективно спілкуватися між собою, їм необхідно розуміти один одного і бути зрозумілими.

Професійний рівень іноземної мови повинен включати знання граматики, лексики та вимови, а також вміння вести бесіду на професійну тему, що стосується військової діяльності. Військовий персонал повинен володіти спеціалізованою лексикою, що стосується їх професії, і знати терміни, які використовуються військовими командирами та оперативними планами.

Крім того, важливо мати знання культури та менталітету країн, з якими доводиться працювати військовим. Це дозволяє бути більш чутливим до різних

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
культурних нюансів та уникати непорозумінь, які можуть виникнути внаслідок
неправильного розуміння мови та культурних особливостей інших країн, що
своєю чергою може призвести до смертей.

Одним із прикладів, де мова та менталітет відіграв значну роль була війна
в Іраку та Афганістані, яка відбувалася в останні десятиліття. Вона вимагала від
американських військових знання арабської та пушту мов для комунікації з
місцевим населенням. Як вже було наголошено, відсутність знань мови може
привести до погіршення взаємин з цивільним населенням та збільшення
кількості непорозумінь та помилок. Тому під час бойових дій в Іраку в 2003 році
американські військові зазнали великих втрат, через низький рівень знання
арабської мови та незнання місцевих звичаїв та культури. Після чого
командування вирішило надавати перекладачів та інфраструктуру для
забезпечення зручної інтеграції військових і місцевих жителів.

Також, іноземна мова надає можливість військовим дізнатись про світові
події, стратегії та техніки, які застосовуються в різних країнах. Так, військові
можуть використовувати ці знання в роботі й вдосконалювати свої навички за
фахом. Знання іноземної мови та комунікаційних навичок, забезпечує ефективну
комунікацію між різними культурами та допомагає досягти заданої мети у
військових операціях.

Будучи однією з найскладніших задач, глобальні військові операції
вимагають специфічних знань та вмінь, щоб досягти успіху. Неважливо, чи ми
говоримо про ведення бойових дій, чи мирних операцій, чи гуманітарних місій –
в усіх цих випадках комунікація та знання іноземної мови є важливим фактором.

У штабах та підрозділах Командування Повітряних Сил України вільне
володіння англійською мовою є дуже важливим, оскільки рівень співпраці
України з партнерами по НАТО досить великий. Так, люди з вмінням вільно
спілкуватися англійською мовою мають більші шанси на успіх у цій галузі та
можуть бути дуже корисними для своїх підрозділів та установ [1].

Для працівників Повітряних Сил України навіть організовують навчання з
англійської мови та іншими іноземними мовами в країнах-партнерах, таких як

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти КІНГУ
США, Канада та Великобританія. Це свідчить про те, що володіння іноземною мовою стає все ціннішим у сферах, пов'язаних з безпекою та обороною. Іноземна мова допомагає встановлювати контакти з колегами з інших країн та координувати спільні зусилля для досягнення спільних цілей.

Отже, успіх таких операцій залежить від того, наскільки ефективно військовослужбовці можуть спілкуватися та співпрацювати, який рівень володіння іноземними мовами, розуміння менталітету та культури інших народів, що дозволяє досягти кращої взаємодії та кооперації, більш ефективно спілкуватися з іншими людьми, включаючи місцевих жителів, персонал інших військових союзів, представників адміністрації та інших. Іноземна мова забезпечує здатність ефективно вести переговори, встановлювати зв'язки та зрозуміти потреби протилежної сторони. Зменшують ризик непорозумінь та сприяють підтримці культурного діалогу між народами.

Список використаних джерел:

1. Знання іноземної мови полегшить просування кар'єрними сходами. АрміяInform: веб-сайт. URL: <https://armyinform.com.ua/2019/09/17/znannya-inozemnoyi-movy-polegshyt-prosuvannya-karyernymy-shodamy/>
2. Мішіна Л. Глобалізація як фактор переосмислення важливості вивчення іноземної мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2010. № 32. С. 215-219.
3. Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України : вих. документ Міністерства оборони України № 1524/з/84 від 08.08.2019, 34 с. URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf>

ЛОСЮК Тарас Тарасович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

Війна з росією висунула на перший план важливість ефективних правових механізмів у військовій сфері. Одним із головних викликів, з якими стикається Україна, є відсутність сучасної правової системи, яка могла б ефективно вирішити складні питання сучасної війни - пов'язані з військовою юрисдикцією, дотриманням міжнародного гуманітарного права та захисту прав людини. Використання передових технологій і розробка нових військових стратегій утворили нові правові труднощі, які вимагають інноваційних рішень.

Юридична техніка стосується методів, процесів та інструментів, які використовуються в юридичній сфері для вирішення правових суперечок, управління судовими справами та підтримки прийняття правових рішень. Застосування прийомів і засобів юридичної техніки повинно вести до підвищення якості закону, його престижності та соціальної корисності [1, с. 27].

Поняття юридичної техніки є багатограним, оскільки охоплює широкий спектр методів, процесів та інструментів, які використовуються в юридичній сфері. Також вона постійно розвивається, а тому і адаптується до нових юридичних проблем. Крім того, юридична техніка не обмежується однією конкретною галузю права. Це важлива складова правової системи, яка встановлює ефективність та справедливість. Такі юридичні техніки, як електронні бази даних і автоматизовані інструменти збору юридичних документів, можуть забезпечити проведення військових дій відповідно до міжнародного права.

Юридична техніка - це складне явище, що складається із сукупності різноманітних навичок, методів, способів і процедур, організованих у функціонуючу єдність. Це інструментальний феномен, створений для того, щоб

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

зробити можливим функціонування права у спосіб, який вважається суспільно бажаним, шляхом належного формування його норм та їх практичної реалізації [2, с. 168]. Юридична техніка розглядається як сукупність інструментів формальної юридичної логіки, яка характеризується стабільністю та застерігає від самоуправних дій представників політичної влади [3, с. 136]. Найбільш вичерпним вважаємо таке визначення «юридичної техніки» – це раціоналізація юридичної діяльності, досягнення простоти, ясності, стислості, певної стандартизованості й уніфікованості юридичних документів. Вона як уміння стосується передусім майстерного утворення та використання мовних юридичних конструкцій, правильного мовного оформлення правотворчих приписів, точності юридичних формулювань [4, с. 60]. Застосування юридичної техніки у військовій сфері є актуальним завданням для багатьох країн світу. Проте ми розглянемо практичне застосування цього феномену на прикладі США та Канади. Ці держави одні із найбільш розвинених у світі, також беззаперечним є їхній багатий досвід військової діяльності у різних конфліктах, а також участь у численних миротворчих місіях.

Наприклад, у США:

- ***Інформаційна система електронного документообігу (Electronic Document Management System)*** - дозволяє військовим організаціям ефективно та оперативно обробляти та зберігати найважливіші документи, зокрема контракти, угоди, заяви про реєстрацію прав власності тощо.
- ***Автоматизована система управління інформацією щодо військовослужбовців (Automated Military Personnel System)*** - полегшує керування персональними даними військовослужбовців, включає у себе інформацію про здоров'я, звання, вислугу років тощо.
- ***Інформаційна система підтримки прийняття рішень (Decision Support System)*** - допомагає аналізувати великі обсяги даних і надавати військовим організаціям необхідні дані для прийняття обґрунтованих рішень.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

- **Юридичний бот DoNotPay** допомагає ветеранам подати заявку на військову пенсію та інші виплати, а надає інформацію про права ветеранів щодо загальних питань, таких як медичне страхування, освіта та працевлаштування.

Важливо зазначити, що збройні сили США використовують різні системи шифрування та криптографії для захисту конфіденційної інформації та даних від ворожих атак і кібератак.

Наприклад, у Канаді:

- **Цифрова платформа для доступу до правової інформації для військовослужбовців - Legal Information Management System (LIMS)** – це цифрова платформа, яка надає військовослужбовцям швидкий доступ до правової інформації, пов'язаної з їхньою діяльністю.

- Збройні сили Канади використовують **систему управління справами Канади у справах ветеранів**, щоб допомогти керувати зверненнями та апеляціями ветеранів.

- **Електронні системи**, зокрема електронні судові документи та електронні виклики свідків, використовуються військовими судами для автоматизації та оптимізації процесу судового засідання.

- Збройні сили Канади використовують різні **інформаційні системи для збору та аналізу даних про конфлікти**, що в кінцевому підсумку підвищує ефективність військових операцій.

- Військовослужбовці Збройних сил Канади мають доступ до **спеціалізованих правових баз даних, таких як Westlaw Canada і LexisNexis Canada**, що дає їм змогу ефективно знаходити необхідну правову інформацію.

Що стосується України, то активне наукове дослідження юридичної техніки почалось з 90-х років ХХ ст., коли Україна постала на карті світу як молода і незалежна держава. У період планування нової, як передбачалось, правової системи, нової правової ідеології розроблялась і нова концепція створення українського законодавства, головною перевагою, якого була б народність, а відтак зрозумілість і простота його положень [5, с. 11].

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Для військової сфери України юридична техніка є надзвичайно важливою. Необхідно завжди удосконалювати правову систему. Вирішальним є те, що уряд країни робить все необхідне і можливе для того, аби оцифрувати послуги, які надає держава. Надзвичайно різноманітним є наше законодаве поле. Для успішного і якісного користування ним необхідно створити інструменти, які б надавали таку можливість. Перш за все це сервіси для швидкого пошуку та доступного користування документами, законами, нормативно-правовими актами. Комплексна та централізована система електронного документообігу дозволить якісно їх опрацьовувати. Розробка та впровадження автоматизованої системи управління інформацією про військовослужбовців значно покращить управління персональними даними (відомості про стан здоров'я, звання та вислугу років). Такі сервіси дозволять швидко знаходити інформацію, вміло її використовувати та аналізувати з метою подальшого вдосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Онищук І. І. Правовий моніторинг: теоретичні та прикладні аспекти. *Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання* : Науково-практ. конф., 30 верес. – 1 жовт. 2015 р. Харків, 2015. С. 27–30. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2015/Yrud_tehnika_2015.pdf (дата звернення: 11.05.2023).
2. Varga C., Szájer J. Presumption and fiction: means of legal technique. *Archives for philosophy of law and social philosophy*. 1988. Vol. 74, no. 2. P. 168–182. URL: <https://www.jstor.org/stable/23681166> (date of access: 11.05.2023).
3. Савчин М. В. Методологія порівняльного правознавства у контексті зближення правових культур та соціогуманітарного виміру права. *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку* : Зб. наук. ст. 2006. С. 136–144. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/5229> (дата звернення: 12.05.2023).
4. Пивоваров В. М. Мова права як один із головних засобів юридичної техніки. *Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання* :

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
Науково-практ. конф., м. Харків, 30 верес. – 1 жовт. 2015 р. С. 59–62.
URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2015/Yrud_tehnika_2015.pdf (дата звернення: 13.05.2023).

ЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Актуальність теми стратегічних комунікацій у Національній гвардії України постає дуже важливою у контексті сучасних військових дій, які характеризуються не тільки зіткненням на полі бою з ворогом, а і використанням кіберзброї в умовах інформаційної, гібридної війни. Цей тип конфлікту передбачає кампанії з дезінформації, пропаганду, кібератаки та інші форми невійськових дій. Тому стратегічні комунікації відіграють вирішальну роль у формуванні громадської думки, управлінні інформаційними потоками, протидії дезінформації та впливі на поведінку ворога. Стратегічна комунікація в Національній гвардії України є важливою для формування довіри з боку громадськості, посилення легітимності сил безпеки та оборони, виховання культури прозорості та підзвітності.

Мета дослідження – дослідити та проаналізувати роль і значення стратегічних комунікацій у Національній гвардії України; забезпечити комплексне розуміння сутності стратегічних комунікацій, їх значення у протидії дезінформації та формуванні громадської думки.

Об’єктом наукового дослідження є стратегічні комунікації в Національній гвардії України, а *предметом* – роль і значення стратегічних комунікацій у сучасних умовах.

Відповідно до мети визначено такі завдання:

- розглянути погляди і підходи різних науковців до визначення поняття «стратегічні комунікації» та визначити їх особливості;

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

- дослідити Доктрину Національної гвардії України, описати її ключові моменти; охарактеризувати цілі та завдання стратегічної комунікації, виявити та проаналізувати використання Національною гвардією України різних складових стратегічної комунікації.

Для досягнення поставленої мети використано низку загальнонаукових *методів*: аналіз наукової літератури, історичний аналіз, контент-аналіз, компаративний аналіз підходів до стратегічної комунікації в різних військових структурах.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що воно може допомогти Національній гвардії України вдосконалити свої стратегічні комунікації в сучасних умовах, сприяти підвищенню рівня інформаційної безпеки, зміцненню довіри громадськості та формуванню позитивного іміджу нацгвардійців.

Питання стратегічних комунікацій в секторі безпеки та оборони активно досліджується у працях А. Баровської, Д. Дубова, Д. Золотухіна, І. Іжутової, Л. Компанцевої, Ю. Лапутіної, Р. Марутян, Г. Почепцова, Т. Сивак, М. Шклярчук та інших дослідників [2].

Стратегічні комунікації – це спланований і скоординований підхід до формування та впливу на суспільне сприйняття, ставлення та поведінку щодо організації, об'єднання чи певної проблеми. Суть стратегічних комунікацій полягає в розробці чіткого та переконливого повідомлення, яке резонує з цільовою аудиторією, викликає довіру та зрештою досягає бажаного результату. Стратегічні комунікації використовуються в різних сферах, зокрема у військовій, для просування позитивного іміджу, протидії дезінформації та досягнення певних інтересів.

Стратегічні комунікації керуються чіткою та конкретною метою, ціллю чи завданням та спрямовані на певну аудиторію. Обов'язковою характеристикою є координація та інтеграція різних комунікаційних тактик і каналів для забезпечення послідовного та узгодженого повідомлення. Сьогодні, коли події

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
розвиваються надзвичайно динамічно, стратегічні комунікації повинні швидко
приспосовуватися до нових обставин, бути гнучкими.

Актуальними для стратегічних комунікацій стали проблеми поширення дезінформації, відстеження і реагування на онлайн-повідомлення у режимі реального часу. Це викликає активне використання моніторингу та аналізу соціальних мереж, взаємодію із зацікавленими сторонами та розробку планів стратегічної комунікації у кризових ситуаціях для реагування на негативний або шкідливий контент.

Національна гвардія України використовує стратегічні комунікації для активної взаємодії зі ЗМІ та онлайн-простором, активно демонструє не лише свої досягнення, а й умови, в яких працюють її бійці.

Веб-сайт Національної гвардії є повним зібранням інформації з усіх соціальних мереж, що забезпечує централізований доступ громадськості до важливих оновлень та інформації. Загалом використання різноманітних платформ соціальних медіа та веб-сайту дозволяє Національній гвардії ефективно взаємодіяти з аудиторією та створювати підтримку своєї діяльності [4].

Ефективно використовуючи соціальні медіа та Інтернет, а також за підтримки прес-центру та команд, які створюють контент, Національна гвардія має змогу поширювати обізнаність серед громадян про її діяльність.

Згадка про НГУ часто з'являється в новинах. Національна гвардія бере активну участь у зміцненні безпеки та стабільності в країні. У зв'язку з цим у багатьох новинних інтернет-ресурсах є спеціальні розділи для висвітлення діяльності Національної гвардії, що дозволяє громадськості бути в курсі останніх подій організації.

Представники Нацгвардії надають ЗМІ коментарі, оцінку та думки щодо різних ситуацій. Це свідчить про відкритість і готовність до спілкування та ведення змістовного діалогу. Досягнення Нацгвардії не обмежуються лише

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
бойовими діями, оскільки організація бере участь також у різних гуманітарних
заходах та ініціативах.

Таким чином, стратегічні комунікації відіграють важливу роль у підвищенні ефективності Національної гвардії України в сучасних складних умовах забезпечення державної безпеки. Національна гвардія України, використовуючи новітні засоби комунікації (соціальні мережі, інтернет-платформи, власний веб-сайт) зміцнює довіру серед громадськості, успішно просуває свої місії, цілі та ідеї.

Оскільки комунікації продовжують розвиватися, то і Концепція стратегічних комунікацій Національної гвардії України [1], безумовно, буде адаптуватися до нових викликів.

Список використаних джерел:

1. Доктрина стратегічних комунікацій Національної гвардії України. URL: <https://ngu.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/vkp-11-0101.01-doktryna-strategichnyh-komunikaczij-ngu.pdf.pdf>.
2. Іжурова І. В. Рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правових засад формування та розвитку системи стратегічних комунікацій у сфері оборони України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 6. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.29>
3. Компанцева Л. Ф., Акульшин О. В., Гай М. О. Стратегічні комунікації для фахівців сектору безпеки і оборони: *практ. порадник* / ред. Л. Ф. Компанцева. Київ: Нац. акад. СБУ, 2019. 212 с.
4. НГУ - Національна гвардія України. *НГУ - Національна гвардія України*. URL: <https://ngu.gov.ua/> (дата звернення: 03.05.2023).
5. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: *практ. посіб.* / Л. Компанцева та ін.; ред.: О. Давліканова, Л. Компанцева. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.

ОСАДЧУК Олег Сергійович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підготовка військовослужбовців в умовах воєнного стану є важливим та актуальним питанням, вимагає постійного вдосконалення та адаптації до змін у сучасному воєнному середовищі, та є складним та багатоаспектним процесом, який вимагає комплексного підходу. Для виконання військовослужбовцем бойових завдань, він повинен бути підготовленим перш за все індивідуально бути готовим для вирішення різних завдань, які можуть виникнути в бойовій обстановці.

В умовах проведення в Україні мобілізації, вагомого значення індивідуальна підготовка військовозобов'язаних, які не проходили до цього військової служби. Така категорія військовослужбовців спершу має бути відправлена до навчальних центрів для базової і фахової військової підготовки. Для них підготовка триває щонайменше місяць, залежно від спеціальності [1].

На сьогоднішній день, при індивідуальній підготовці військовослужбовців на базі навчальних центрів та військових частин вже впроваджено вивчення досвіду, набутого після 24 лютого 2024 року [2]. Проте, для вдосконалення існуючої системи індивідуальної підготовки військовослужбовців, з метою їх підготовки до виконання бойових завдань в умовах військової агресії у складі сил оборони, на наш погляд можливо запровадити ряд заходів:

По-перше, важливо розробити та впровадити спеціалізовані програми та курси за окремими напрямками. Ці програми повинні включати в себе не лише військовий аспект, але й такі напрями як медична допомога на полі бою, використання безпілотних літальних апаратів та засобів радіоелектронної боротьби, керування за допомогою умовних сигналів та команд, тощо. Для цього

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
важливо забезпечити належний рівень матеріально-технічних ресурсів, включаючи відповідне воєнне спорядження, зброю, техніку та інше необхідне обладнання.

По-друге, важливо розвивати психологічну стійкість та психологічну підготовку до стресових ситуацій а також розвиток рішучості в умовах воєнного стану. Психологічна підготовка має бути вбудована в загальну систему підготовки військовослужбовця та повинна включати такі форми занять як тренінги, стимуляційні вправи, психологічну підтримку під час імітації навчальних бойових дій в різних умовах обстановки , а також реабілітаційні заходи після виконання бойових та службових завдань.

По-третє, розвиток інновацій та застосування сучасних технологій також є важливим аспектом підготовки військовослужбовців . Сучасні технології, такі як віртуальна реальність, за допомогою яких здійснюється моделювання бойових ситуацій, виконуються необхідні розрахунки тощо, які у свою чергу сприяють прийняттю необхідного рішення, повинні стати обов'язковими освітніми компонентами в сучасних умовах. Наприклад, використання віртуальної реальності дозволяє симулювати реальні ситуації в бойових умовах, де військовослужбовців можуть вдосконалювати свої навички без загрози для життя та здоров'я. Розумні системи керування можуть допомогти відстежувати рухи та розташування військових підрозділів, а також управляти розподілом ресурсів та координацією дій. Розширення можливостей кібервпливу, використання безпілотних літальних апаратів та інші можливості, які застосовуються за наявності інтернет-мережі та з використання звичайного ноутбука чи мобільного телефону, вимагають від вдосконалення рівня технічної підготовки.

По-четверте, важливо забезпечити належний рівень медичної підготовки кадрів. У воєнних умовах, де ризик поранень та втрати життя високий, медичні знання та навички є критичними. Кожен військовослужбовець має бути підготовленим до надання першої домедичної допомоги на полі бою, включаючи

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
травми, поранення від вогнепальної та вибухової зброї, а також інші невідкладні стани.

По-п'яте, важливо розвивати етичні та правові аспекти підготовки військовослужбовців для їх дій в умовах воєнного стану. Військовослужбовці при виконанні бойових та службових завдань повинні бути навчені діяти відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, з урахуванням прав та свобод людини, правил ведення війни, включаючи правила поводження з військовополоненими, цивільним населенням, дотримання заборон на використання заборонених засобів ведення війни тощо. Закладання виховання морально-етичних та правових засад на різних етапах підготовки військовослужбовців сприятиме забезпеченню належного рівня їх професійної поведінки, відповідальності та дотримання відповідних правил та норм в умовах воєнного стану.

У зв'язку зі змінами у сучасному воєнному середовищі, військовослужбовці повинні бути готові до різних викликів та загроз. Наприклад, сучасні воєнні конфлікти характеризуються непередбачуваністю, гнучкістю та нестандартністю дій, що вимагає високого рівня професійної підготовки та здатності швидко адаптуватися до нових умов.

Таким чином, індивідуальна підготовка військовослужбовців для дій в умовах воєнного стану є актуальним питанням, яке вимагає комплексного підходу та постійного вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Лісинчук М. Скільки має тривати навчання мобілізованих під час воєнного стану в Україні та про які нюанси треба знати: роз'яснення. URL: <http://surl.li/hbgzh> (дата звернення 16.05.2023) – Назва з екрана.
2. Проворний Є. Від гуманітарного права до вогневої: як сьогодні готують військовослужбовців ЗСУ. URL: <http://surl.li/hbgpq> (дата звернення 16.05.2023) – Назва з екрана.

ПРАНОВИЧ Данило Андрійович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ

В умовах військово-політичних викликів сьогодення важливим завданням для держави, громадянського суспільства, системи Міністерства внутрішніх справ України є завдання підвищення рівня правової культури військовослужбовців Національної гвардії України як осіб, що відіграють ключову роль у сфері охорони праві свобод громадян та забезпечення національної і державної безпеки. Зазначене обумовлює необхідність поглибленого вивчення понять правової свідомості та правової культури, їх взаємозв'язку, а також питань шляхів та напрямів їх формування. Проблематику, пов'язану із зазначеними питаннями, розробляли Н.Ю. Коваленко, М.В. Цвік, О.Ф. Скакун, С. М. Скуріхін та інші науковці.

Правову культуру найчастіше розглядають як різновид загальної культури, який становить систему цінностей, що досягнуті людством у галузі права і стосується правової реальності даного суспільства. Як зазначається у юридичній навчальній літературі, «правова культура тісно пов'язана із загальною культурою народу, ґрунтується на її засадах, служить відображенням рівня її розвитку. Формування правової культури не є відокремленим процесом від розвитку інших видів культури – політичної, моральної, естетичної. Це комплексний процес, їх поєднує спільність завдання – створення морально-правового клімату в суспільстві, який би гарантував особі реальну свободу поведінки в поєднанні з відповідальністю перед суспільством, забезпечував її права, соціальну захищеність, повагу її гідності, тобто поставив би людину в центр економічних, соціальних, політичних, культурних процесів» [1].

На думку М.В. Цвіка, «правова культура – це певний якісний стан правового життя суспільства, який характеризується досягнутим рівнем розвитку правової системи – станом та рівнем правової свідомості, юридичної науки, системи законодавства, правозастосовної практики, законності і правопорядку, правової освіти, а також ступенем гарантованості основних прав і свобод людини» [2, с. 246]. І. П. Голосніченко трактує правову культуру як відповідні знання громадян певних положень чинного законодавства, порядку його реалізації, уміння користуватися даними знаннями при застосуванні норм права, їх виконанні [3, с. 24-25]. Н.Ю. Коваленко вважає, що «правова культура включає в себе всі цінності, пов'язані з функціонуванням права, системи його норм і принципів, адекватні їй призначенню, якими забезпечуються як наявний порядок, так і функціонування різноманітних суспільно-політичних і державних інститутів» [4, с.15].

Правова культура виконує у суспільстві певні функції, основними з яких є: а) пізнавальна, що полягає у засвоєнні правової спадщини минулого; б) регулятивна, що полягає у забезпеченні ефективного функціонування всіх елементів правової системи і створення непохитного правопорядку; в) нормативно-аксеологічна, що полягає в оцінці поведінки особи, рівня розвитку законодавства, стану законності і правопорядку відповідно до норм права держави і міжнародних стандартів. Залежно від носія правової культури розрізняють три її види: а) правову культуру суспільства; б) правову культуру особи; в) правову культуру професійної групи.

Традиційно, правову культуру правоохоронців, зокрема, військовослужбовців Національної гвардії України, розглядають як професійну правову культуру. Професор С. С. Сливка визначає поняття правової культури правоохоронця як «результат професійної діяльності працівника правоохоронних органів, розуміння та переконання в цінності правових явищ і норм, які гарантуються організацією праці в цих органах, інтелектом, мораллю, етикетом, психологічними та педагогічними вміннями працівників правоохоронних органів» [5, с. 17].

На думку В.М. Савіщенко, правова культура правоохоронця охоплює: професійно-правову майстерність; усебічне і глибоке знання правових норм та специфіки їх практичної реалізації; високу нормативну культуру; якісний рівень правового мислення; навички і вміння, необхідні для здійснення правоохоронної діяльності; оптимальну професійну підготовку і ефективне використання спеціальних засобів; ціннісно-правові орієнтації у сфері права; належний рівень загальної культури суб'єкта; готовність послідовно і цілеспрямовано проводити в життя принципи права; високі моральні якості правоохоронця; професійну бездоганність; службову дисциплінованість; добросовісність та чесність; соціально-політичну і громадянську відповідальність за забезпечення прав і свобод громадян, які виступають не тільки як особисті цінності, але й як загальний суспільний інтерес; ґрунтовні знання у різних галузях суспільного життя; належний ступінь глибини політичного і економічного мислення; кругозір в сфері специфічних проблем [6, с.51].

Аналізуючи шляхи і напрями формування правової культури правоохоронців, слід погодитися із думкою Н.Ю. Коваленко про те, що правова культура є одним із компонентів, які формують соціалізацію особи. Тому соціальна культурна діяльність з підвищення правової культури (через правову освіту) має розглядатися як самостійна підсистема загальної системи соціалізації особи [4, с. 16].

Процес розвитку правової культури військовослужбовців Національної гвардії України реалізується під впливом низки чинників об'єктивного і суб'єктивного характеру, зокрема, соціального, економічно-правового, психологічного, особистісно-інтелектуального, організаційного характеру. У зазначеному контексті, велике значення мають специфічні чинники, пов'язані з правовим статусом військовослужбовців Національної гвардії України. За умов здійснення служби у період воєнного часу такими чинниками, зокрема, є: а) підвищені вимоги до стану готовності виконувати завдання у специфічних умовах воєнного стану, рівня дисципліни та обов'язків служби; б) спрямованість на забезпечення суспільних, службових інтересів, за рахунок нехтування особистісними та

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
сімейними; в) розвиток службово-лідерських якостей; г) розвиток здатності до критичного мислення, готовності приймати рішення та нести за них відповідальність.

Шляхи та напрями формування правової культури правоохоронців традиційно поділяють на дві групи за критерієм їх функціональності: а) загальні (об'єктивні) та спеціальні (суб'єктивні). До загальних (об'єктивних) відносять: а) наявність відповідної освіти; б) здійснення виховного впливу через правове навчання, правову агітацію, правову пропаганду, правове самовиховання. До спеціальних (суб'єктивних) відносять: а) спілкування правоохоронця із службовим колективом; б) вплив командирів та військових начальників; в) наявність вільного доступу до правової інформації; г) належний рівень соціальної захищеності; г) дотримання у середовищі спілкування правоохоронця ідеалів права, справедливості та взаємодопомоги тощо.

Формами реалізації виховної і освітньої роботи щодо формування правової культури правоохоронців найчастіше називають: а) правове інформування, комплектування бібліотек юридичною літературою; б) проведення правових лекторіїв, семінарів, курсів; в) обмін досвідом, навчання за програмами співробітництва з міжнародними організаціями та правоохоронними структурами зарубіжних країн; г) спільні з представниками влади та громадянського суспільства проекти у сфері права, залучення до розробки нормативно-правових актів з питань правоохоронної діяльності.

На підставі зазначеного, приходимо до висновку, що належний рівень правової культури військовослужбовців Національної гвардії України слід розглядати як результат правового виховання та правової освіти – нерозривних складових процесу формування правової культури. На такий результат мають бути спрямовані зусилля навчальних закладів, командирів і начальників, відділів соціально-гуманітарної роботи за місцем проходження служби, а також самих військовослужбовців Національної гвардії України.

Література:

1. Матеріали освітнього сайту osvita.ua. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/law/9777/> (дата звертання: 13.05.2023).
2. Загальна теорія держави та права: [підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів] / [М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Д. Богачова та ін.]; [за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина]. Харків: Право. 2009. 584 с.
3. Голосніченко І. Правосвідомість і правова культура у розбудові Української держави. *Право України*. 2005. № № 4. С. 24-25.
4. Коваленко Н.Ю. Сутність взаємозв'язку правової культури та правового виховання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Випуск 38. Том 1. С. 15-18.
5. Сливка С.С. Правнича деонтологія: Підруч. для вищ. навч. закл. Київ, 2017. 258 с.
6. Савіщенко В.М. Конспект лекцій з дисципліни «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності». Дніпро, 2019. 149 с.

РАЗІН Денис Костянтинович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВІЙСЬКОВОГО ЛІДЕРА, ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ ІЗ АДМІНІСТРУВАННЯ КОНФЛІКТІВ У ПІДРОЗДІЛАХ

Готовність до діяльності в дійсно особливих та екстремальних умовах – одна з найважливіших характеристик військового лідера. З початком повномасштабного вторгнення військ російської федерації на територію України діяльність більшості військових фахівців щодо виконання завдань за призначенням відбувається в екстремальних умовах. Для подолання психоемоційного навантаження, що виникає в наслідок дії різноманітних стресорів, необхідне поєднання теоретичних знань та професійних, практичних навичок, волевих зусиль і злагодженої командної роботи всього особового складу. У доктрині з військового лідерства Національної гвардії України зазначено, що необхідність ухвалювати рішення і високий рівень відповідальності за їх наслідки в бойових умовах є основними чинниками формування, становлення і розвитку військових лідерів [4].

Військовий лідер це вмілий організатор та керівник діяльності військового колективу, саме від нього, його особистих якостей та компетентностей, його особистого прикладу, вміння працювати з людьми як індивідуально так і в групі, залежить соціально-психологічний клімат у військовому колективі [11].

Доктрина з військового лідерства в Національній гвардії України надає наступні визначення: «лідерство» – соціальний феномен, що сприяє досягненню групових цілей в оптимальні строки і з найбільшим ефектом. Це здійснення впливу на людей через надання їм мети, способу та мотивації для виконання поставлених завдань та вдосконалення організації.[4], в свою чергу «військове лідерство» це цілеспрямований вплив військовослужбовців різних категорій у повсякденній, службовій, навчальній і бойовій діяльності, а також в

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
неупорядкованих (нестандартних, критичних) ситуаціях на особовий склад шляхом надання мети, спрямування на її досягнення, забезпечення дисципліни і мотивації до виконання завдань за призначенням, підтримання довіри і поваги, та вдосконалення Національної гвардії України як суспільного інституту [4].

Військове середовище є досить конфліктогенним та обтяжується загрозливими і небезпечними для життя умовами. Саме тому визначального значення набуває робота з формування конфліктологічної компетентності майбутніх командирів на етапі їх професійної підготовки в вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Незважаючи на вивчення курсантами таких дисциплін як «Військова психологія та педагогіка», та «Лідерство» – їх практичні навички поведінки у конфліктних ситуаціях залишаються недостатньо сформованими, тобто ми можемо вести мову скоріш про формування конфліктологічної обізнаності ніж компетентності, бо рівень конфліктологічної компетентності офіцерів безпосередньо обумовлений рівнем практичного застосування набутих теоретичних знань з означених дисциплін.

Функціональний аналіз діяльності командира дозволяє дійти висновку, що командир, окрім спеціально-професійних компетентностей, повинен мати якості вмілого організатора, керівника діяльності військового колективу. Адміністрування конфліктних ситуацій у військовому колективі в умовах обмеженої інформації та ресурсів – одна з основних функцій військового лідера. Тобто формування конфліктологічної компетентності майбутнього офіцера під час його навчання є вкрай важливим завданням військової освіти в цілому та кожного окремого начального закладу зокрема.

Комунікувати з людиною, це приблизно те саме, що дивиться на своє віддзеркалення у бігучій воді. Зображення видно але воно викривлено. Саме так сприймає нас інша, малознайома людина, через призму свого попереднього досвіду спілкування, про це необхідно завжди пам'ятати вступаючи у взаємодію з оточуючими. Тому, якщо у вас на меті продуктивне вирішення конфлікту, має сенс знати та користуватися правилами бесконфліктного спілкування: налаштуйтеся на доброзичливе ставлення до опонента та будьте готові на

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
компроміси; уважно слухайте аргументацію та спробуйте зрозуміти її;
намагайтесь не застосовувати конфліктогени та прагніть до налагодження
гарних стосунків; будьте щирим, ввічливим та толерантним, поважайте погляди
іншої людини, навіть якщо не поділяєте їх, будьте готові до того що ваші зусилля
виявляться марними бо, нажаль, не всі ще знають та використовують правила
безконфліктної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Бойко О.В. Теоретико-методичні проблеми формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил України: *монографія* / О.В. Бойко. - Львів: АСВ, 2014. . – 543 с
2. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів : *навч. посіб.* / І. В. Ващенко, М. І. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 407 с.
3. Власенко І.А. Формування конфліктологічної компетентності студентів: практика кілотренінгу. *Проблеми саморозвитку особистості в сучасному світі : матер. міжнар. наук.-практ. конф.*, 15 лист. 2019 р. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. С. 225–229.
4. Доктрина з військового лідерства в Національній гвардії України : Військова керівна публікація з військового лідерства – К. : Департамент професійної підготовки Головного управління Національної гвардії України, 2022. – 28 с.
5. Катасанов О.М. Соціально-психологічні особливості формування конфліктологічної компетентності особистості в критичні періоди її розвитку : *автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05. Сєвєродонецьк*, 2018. 20 с.
6. Козич І. В. Формування конфліктологічної компетентності соціального педагога в умовах магістратури : *дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05* / І.В. Козич–Запоріжжя, 2008. – 254 с.

САВЧИН Микола Андрійович,
*Київський інститут Національної
гвардії України*

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ЗАПОРІЗЬКОЇ СІЧІ

Злочинність в історії людства є найгострішою соціальною проблемою. Важливим кримінально-правовим засобом боротьби з цим негативним явищем є інститут кримінального покарання. Кримінальне покарання історично обумовлено, як реакція держави на злочин. Інститут кримінального покарання, сприяє втіленню у життя соціально-превентивної функції кримінального права (загальне та спеціальне попередження злочинів).

Історичний досвід і практика свідчать про те, що кримінальні покарання та їх система, як правило, перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємодії з конкретними умовами та епохою, загальним устроєм життя суспільства, станом економіки та фінансів держави, її суспільно-політичним ладом, морально-етичними й правовими поглядами, звичаями й звичками, а також ідеологічними стереотипами, що склалися в суспільстві.

Аналіз інституту виконання покарання на Запорізькій Січі дає змогу з'ясувати основні етапи розвитку інституту покарання, його поняття, особливості, мету, оскільки саме в ці періоди зароджуються базисні основи які знаходять своє вираження в сучасному законодавстві.

Публічне звичаєве право Запорізької Січі було не досконалим. Найбільшого розвитку набула сфера кримінально-правового регулювання, особливо норми, що встановлювали відповідальність за злочини. Злочином уважалася шкода, заподіяна життю, здоров'ю, майну, честі особи або всьому запорозькому товариству.

Вивчаючи дотримання правопорядку на Січі, Д. Яворницький наводить перелік злочинних дій, які виділяло звичаєве кримінальне право: 1) різноманітні злочини проти особи – від образи та завдання тілесних ушкоджень до вбивства; 2) майнові злочини, до яких належали крадіжка, пограбування та знищення чужого майна; 3) службові злочини

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

– зловживання службовим становищем і розкрадання скарбниці; 4) злочини проти порядку управління й суду (непокора адміністрації, фальшивомонетництво, підроблення печаток і документів, кривоприсяга і кривосвідчення в суді); 5) військові злочини (дезертирство, програш бою, ухилення від зайняття посади, на яку козака обрало товариство, пияцтво під час походу); 6) порушення моральних норм – статеві збочення, приведення на Січ жінки (не винятком були матері, сестри або дочки), образа жінки, перелюб [1, с. 189].

Види злочинів і система покарань були регламентовані судовими органами, які також стали результатом звичаєвої правотворчості.

Кримінально відповідальною вважали особу, що досягла 16-річного віку. Не звільнялися від кримінальної відповідальності й психічно хворі, однак у суді враховувався їхній стан як пом'якшувальна обставина.

Покарання в запорозьких козаків залежало від ступеня тяжкості вчиненого злочину й передбачало кару та перевиховання злочинця, відновлення прав потерпілого, превентивне залякування, покуту гріха [2, с. 177–178]. Система покарань у Запорозькій Січі була багатоступеневою – від осуду до страти.

Покарання завжди мали лише публічний характер. Вироки виносилися прилюдно і виконувалися на січовій площі. Це робилося тому, що публічне покарання мусило застерегти інших від скоєння злочину.

Запорозькі козаки застосовували різноманітні покарання: смертну кару, болісні та калічиницькі тілесні покарання, позбавлення волі, честі і прав, вигнання та покарання майнового характеру. Привертає увагу така особливість запорізького судочинства: тілесно карали переважно за майнові, економічні провини, а на смерть – за злочини проти особистості.

Смертна кара була простою та кваліфікованою. До простої належали повішення, відсікання голови та розстріл. В окремих випадках застосовувалося удавлення. Кваліфікована – пов'язана з продовженням мук.

Чіткого розподілу, за які злочини призначалася проста чи кваліфікована кара на Січі, не існувало. Вид страти, який здебільшого визначався козацьким товариством на сходці, залежав від обставин скоєння злочину та враховував вину злочинця.

Для виконання страти в запорозьких козаків не існувало ката. Коли була потреба стратити злочинця, то його, як правило, наказували страчувати іншому злочинцеві. Якщо на той час був лише один засуджений до страти, то його залишали чекати, поки не з'являвся інший. Новий злочинець страчував попереднього. Водночас якщо козак був хоробрим воїном, то його могли звільнити від смертної кари та призначити штраф.

З часом сфера застосування смертної кари звузилася. Визначаючи покарання, суд звертав увагу не тільки на зовнішній бік злочинного діяння (тобто на розмір заподіяної шкоди) і на провину злочинця, а й на інші обставини, що не мали жодного відношення до злочину (авторитет і попередні заслуги злочинця, наявність малолітніх дітей, несплачених боргів тощо). За наявності достатніх пом'якшувальних підстав злочинця могли відпустити на поруки близьких. Останні зобов'язувалися в разі повторного порушення закону спіймати злочинця і доправити його на Січ. Беручи до уваги наявність у злочинця на утриманні малолітніх дітей, дружини, смертну кару іноді замінювали побиттям киями.

У цей період з'являється, ще один із способів підтвердження правдивості пояснень сторони, а також і свідка – присяга. Присяга допускалася тоді, коли бракувало інших поважних доказів. Суд давав стороні три дні на роздуми і лише після того приймав присягу. Я. Падох стверджує, що вага цього доказу була вирішальна, і сторона, склавши присягу, вигравала процес, бо присяга – це «крайній права доводь» [3, с. 78].

Одним із найпоширеніших видів покарань згодом стало ув'язнення, яке поділялося на кару в'язницею (тюремне) й арешт. Ув'язнення в тюрмі передбачено було на нетривалі строки, його вважали легким покаранням. Важкою формою ув'язнення було перебування в «тюрмі спідній», тобто ув'язнення підземне. Його вважали ганебнішою карою. Арешти застосовували здебільшого до шляхти й козацтва.

Як додаткові покарання використовували вигнання з громади, церковну покуту, відкликання образи, публічне прохання прощення. Поширеним стало також церковне каяття, що як додаткове покарання накладали за злочини проти родини й людяності.

Як приватні покарання застосовували грошові виплати, розмір яких визначали залежно від стану скривдженого й наслідків злочину.

Із середини XVIII ст. почали застосовувати заслання на каторгу (довічно або на певний строк).

За дрібні провини застосовували покарання винного біля ганебного стовпа. Залежно від обставин це могло бути просте побиття киями прикутого до ганебного стовпа злочинця. Проте інколи це було нещадне й жорстоке биття, яке могло завершитися смертю засудженого. Також за вчинення незначних правопорушень застосовували покарання щодо обмеження козацьких прав, зокрема обіймання виборних посад. Побиття різками застосовували зрідка, оскільки воно принижувало честь козака.

Розглянувши основні види покарань та шлях їх формування до єдиної системи зрозуміло, що людство в усі часи намагалось вплинути на носіїв протиправної поведінки з метою їх покарати, перевиховати або знищити. Були випробувані усі можливі види кримінально-виконавчої системи, включаючи катування, окреме ув'язнення, каторгу, кваліфіковані види страти.

Головною метою покарання у Запорізькій Січі було забезпечення общини від злочинців, тобто знищення таких злочинців, які посягали на первинні основи організації Січі і своїми діями підривали авторитет основних традицій і принципів, які забезпечували стабільне і самостійне існування Січі. Застосовуючи покарання до того чи іншого злочину, другорядною метою покарання було залякування, що сприяло утриманню як самого злочинця так і членів общини, від вчинення злочину в подальшому. В цей час покарання носить публічний характер, покарання застосовувалося не в інтересах окремих осіб а в інтересах всього суспільства (общини).

Список використаних джерел:

1. Яворницький Д. Історія запорозьких козаків : у 3 т. Київ, 1990. Т. 1. 592 с.
2. Бойко І.Й. Кримінальні покарання в Україні (ІХ–ХХ ст.). Львів, 2013. 408 с.
3. Падох Я. Суд і судовий процес старої України: Нарис історії. Записки Наукового товариства ім. Т.Г. Шевченка. Нью-Йорк, 1990. Т. 209. 130 с.

САВЧУК Олександр Олександрович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ТЕОРІЯ МАНЕВРЕНОЇ ВІЙНИ. ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТА СУЧАСНИЙ ПЕРІОД.

Маневрена війна – це вид бойових дій, що полягає у використанні стратегічних та тактичних маневрів з метою здобуття переваги над противником. Вона ґрунтується на активній бойовій дії та оперативному висуванні військ для досягнення певної мети.

Основними принципами маневреної війни є здійснення маневрів для досягнення переваги, використання імпровізації та гнучкості в діях, оперативність та швидкість дій.

Однією з ключових особливостей маневрової війни є її здатність змінюватися та адаптуватися до різних особливих умов в різних епохах. У кожній епосі військова техніка та тактика зазнають значних змін, що вимагає військових лідерів змінювати стратегії та тактики відповідно до нових реалій.

Історія військових конфліктів відома багатьма випадками успішного використання маневреної війни, що дозволяло перемагати ворога, який мав перевагу в числі, озброєнні та інших параметрах.

Перша світова війна стала важливим моментом в історії маневреної війни, коли було розроблено та використано нові тактики та стратегії бойових дій, які дозволяли ефективно боротися з противником. Зокрема, використання швидкої техніки, танків, авіації та бездротових зв'язків виявилось надзвичайно корисним для забезпечення мобільності та швидкості в бойових діях, що дозволило використовувати маневрену війну ефективніше.

У ранньому періоді історії, коли зброя та технології були досить примітивні, маневрена війна була менш ефективною. Наприклад, війни давнини, такі як персько-грецькі війни та війни Римської імперії, частіше вигравало те військо, яке мало перевагу в більшій кількості солдатів та обладнання.

У середні віки, з'явлення кінних військ та стрілецької зброї дозволили впроваджувати маневрену війну.

У 18-19 століттях, з розвитком стрілецької та артилерійської зброї, маневрена війна стала менш ефективною, адже гарматна вогнева потужність дозволяла контролювати значну територію та здійснювати далекосяжні удари на ворога. Однак, наприклад, Наполеон Бонапарт використовував маневрову війну з успіхом, в тому числі наступаючи зі швидкістю, що здивувала тогочасних військових стратегів.

Історія застосування теорії маневреної війни має в своїй історії і українській слід.

Нестор Махно – відомий анархіст та командир повстанської армії на південному сході України, його дії відомої як Махновщина. Махно та його армія використовували техніки маневреної війни для досягнення своїх цілей.

Одним з принципів, які Махно застосовував, була техніка обходу. Він використовував свої знання ландшафту та розташування військ противника, щоб обходити їхні позиції та атакувати з несподіванки ззаду або збоку. Це дозволяло йому захоплювати території та ресурси, не зазнавши великих втрат.

Більше того, Махно досконало використовував тактику контратаки. Коли противник атакував його сили, Махно використовував можливості, щоб здійснити атаку та вразити противника з боку або ззаду, коли той був найбільш вразливим [2].

Однією з найбільш відомих операцій, які використовували маневрену війну, була бліцкриг.

Бліцкриг – це військова стратегія, яка була розроблена та використана німецькими військами під час Другої світової війни. Головною ідеєю стратегії було швидке та проникливий наступ за допомогою масового концентрованого використання танків, авіації та моторизованих піхотних підрозділів. Головними аспектами бліцкригу були швидкість, маневреність та координація військ [1].

У сучасний період, маневрена війна відрізняється від попередніх епох тим, що вона стала більш інтегрованою та залежною від розвитку інформаційних

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
технологій. Наприклад, військові оператори можуть використовувати супутникову та дроніву розвідку, щоб допомогти в розробці та виконанні бойових маневрів. Також, з розвитком кібервійни та хакерських атак, захист від таких загроз став невід'ємною частиною стратегії маневрової війни.

Під час цієї війни, Коаліція використовувала теорію маневрової війни, зокрема тактику операції "Бурі в пустелі" ("Desert Storm"). Ця тактика включала швидку маневрену атаку з повітря та землі на Іракську армію та інфраструктуру країни. Коаліційні сили зосереджували свої зусилля на знищенні мобільної техніки та розвідці ворожих сил, що дозволяло їм здійснювати маневри та контролювати територію. Це дозволило Коаліції досягти перемоги в цій війні за дуже короткий час.

Інший приклад успішного застосування теорії маневрової війни – це війна в Іраку 2003 року. США та їх союзники використовували тактику швидкого наступу, захоплюючи стратегічні цілі та контролюючи ключові території. США та їх союзники успішно захопили Багдад та знищили резиденцію диктатора Саддама Хусейна.

У порівнянні з історичними періодами, в сучасному світі застосування маневреної війни має високу ефективність та дозволяє досягати швидкого та ефективного виконання завдань. Однак застосування маневреної війни у сучасних конфліктах має свої особливості. З одного боку, засоби комунікації та розвідки стали значно більш розвиненими, що дозволяє отримувати більше інформації про ворога та краще контролювати військові дії. З іншого боку, зброя та техніка стали значно більш сучасними, але в той же час більш складними у використанні.

Однією з головних складнощів застосування маневреної війни в сучасних конфліктах є відсутність відкритого поля бою. У сучасному світі велика кількість воєнних дій здійснюється у міських районах, що ускладнює застосування широкого спектру техніки та вимагає більш точної координації маневрів.

Швидкі та точні маневри дозволяють здійснювати неочікувані наступи та знижувати втрати серед військовослужбовців. Застосування сучасних технологій

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
дозволяє більш ефективно координувати військові дії та робити їх більш
точними [3].

Однією з основних перспектив маневреної війни є розвиток безпілотної авіації та роботів-бойових систем. Вони можуть забезпечити нові можливості для ведення маневрової війни, зокрема швидке реагування на змінну обстановки та прорив у ворожій лінії оборони.

Однак, разом з технологічним розвитком, зростає загроза від терористичних організацій, що можуть вести нерегулярну війну.

Отже, перспективи маневреної війни в майбутньому будуть залежати від комплексу факторів, включаючи технологічний розвиток, політичну та соціальну ситуацію в різних країнах світу та здатність військових лідерів до адаптації до нових умов та ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Савченко, В. А. Знаменитые анархисты и революционеры. Харьков: Фолио, 2014. С. 355–363.
2. Шаповалов, О. В. Особливості застосування маневрової війни в ХХІ столітті. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2010. вип. С. 107, 120–125.
3. "Blitzkrieg" [Електронний ресурс] / URL: <https://www.history.com/topics/world-war-ii/blitzkrieg>

СУХОНОС Сергій Віталійович,
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ПРИ ВИКОНАННІ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ЖІНКАМИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Гендерна рівність, згідно зі Стратегією гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки, передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їх однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя. Так само вона означає рівний доступ жінок і чоловіків до ресурсів та розподіл цих ресурсів між ними [1]. Згідно з останнім звітом Індексу гендерного розриву 2020 (Global Gender Gap Report), за індексом гендерної нерівності Україна піднялася на шість сходинок, але посіла лише 59-те місце серед 153 країн світу [2], адже в нашій державі досі існує стереотипне бачення щодо ролі жінки в суспільстві. У той час, коли в таких країни як: Фінляндія, Франції, Колумбія, США, Латвія, Литва, Чехія, Іспанія, Швеція, Німеччина, Нідерланди, Албанія, Норвегія, Велика Британія жінки, в різний час, обіймали посаду міністра оборони, в Україні існували певні обмеження щодо залучення жінок до виконання певних військових завдань. На відміну від США, Ізраїлю та Норвегії, де на законодавчому рівні забезпечено жінкам доступ до усіх військових посад, в Україні до 2018 року існували певні обмеження у реалізації жінками права на працю у секторі безпеки та оборони, а також труднощі у кар'єрному зростанні [3]. Саме тому, задля удосконалення механізму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства та впровадження європейських стандартів рівності постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 року № 273 було затверджено Державну соціальну програму забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року [4].

Теоретико-методологічним підґрунтям щодо правового аналізу гендерних відносин, гендерно-орієнтовних підходів, певним чином у сфері безпеки і

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
оборони країни у різних сферах, займалися певні науковці: Н. Вавілова,
Н. Дубчак, О. Дяченко, Н. Клименко, В. Кротикова, В. Малюга, О. Олійник,
В. Топальська, Ю. Калагі та ін..

Як член міжнародних та європейських організацій, в інтересах розвитку, миру і прогресу, а також демократії й національної безпеки, Україна підписала низку міжнародних документів світового та європейського значення, в яких утілено положення гендерної рівності, а як країна-підписант визнала правомірність та взяла зобов'язання щодо їх виконання. Серед таких документів: Загальна декларація прав людини (1948 р.); Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права (1966 р.); Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права (1966 р.); Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок від 07.11.1967 [5]; Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979 р.) та Факультативний протокол до неї (1999 р.); Декларація Тисячоліття Організації Об'єднаних Націй «Цілі тисячоліття», затверджена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (2000 р.) [6] та інші.

Згідно з даними Організації у справах жінок у Збройних Силах країн НАТО, кількість військовослужбовців-жінок в арміях альянсу за останні 5 років зросла в 10 разів і досягла на теперішній час більше 300 тис. чол. [7]. У Збройних Силах України проходять службу та працюють понад 47 тисяч жінок [8]. Сьогодні вже ні в кого не викликає сумніву про необхідність залучення жінок на військову службу в якості повноправних суб'єктів військової діяльності. Жінки вміють служити і складають реальну конкуренцію багатьом чоловікам в секторі безпеки і оборони України.

Отримані дані щодо мотивації військовослужбовців-жінок показують, що в її структурі професійна орієнтація гармонійно поєднується із соціальною орієнтацією. Ще переконливішими на користь «фемінізації» Збройних Сил України стає структура якостей військового спеціаліста (офіцера), складена за відповідями військовослужбовців-жінок. Зокрема, високий рейтинг отримали особистісні якості, до яких належать: відповідальність за наслідки професійної

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
діяльності (77,7%), вміння ставити суспільні інтереси над особистими (59,5%);
недостатньо високий рейтинг отримали такі якості: сумлінність (38,9%),
ініціатива, винахідливість (37,8%). Помітним є високий ступінь самооцінки
професійно важливих якостей, тобто жінка-офіцер достатньо високо оцінює себе
як офіцера-професіонала [9, С.20-21]

Для утвердження рівності статей та інтеграції жінок до правоохоронних
органів Міністерством внутрішніх справ розроблено перелік конкретних заходів,
які мають охопити усі аспекти виконання в межах компетенції МВС завдань
Національного плану дій з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки,
мир, безпека», та Національної програми під егідою Україна-НАТО. Це дії зі
створення та забезпечення відповідних умов для проходження військової служби
жінками, їх навчання, підвищення кваліфікації, а також надання
загальнодоступної інформації для суспільства про гендерні процеси та стан
забезпечення рівності статей у відомстві.

На сьогоднішній день, одним із позитивних прикладів ефективного
інтегрування гендерного компоненту в секторі безпеки і оборони є діяльність
Державної прикордонної служби України. В штаті Адміністрації
Держприкордонслужби введено посаду помічника Голови Державної
прикордонної служби України з гендерних питань, в органах Державної
прикордонної служби України визначено позаштатних помічників начальників
органів з гендерних питань.

Своїми поступовими практичними кроками у сфері забезпечення політики
гендерної рівності ДПСУ демонструє налаштованість до реформування у дусі
євроатлантичної інтеграції і готовність до участі в процесі опрацювання
уніфікованих підходів до викладання гендерних питань в освітніх закладах
сектору безпеки і оборони України. Задля вирішення проблем, з якими
стикаються жінки під час служби в секторі безпеки, Міністерством внутрішніх
справ створено інститут менторства «Українська асоціація представниць
правоохоронних органів».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки ухвалена Радою Європи 7 березня 2018 року. URL: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukrnew2/16808b35a4>
2. Звіт Індексу гендерного розриву 2020 (Global Gender Gap Report) URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf
3. Азаренко Т.І. Становлення гендерної рівності в секторі безпеки та оборони України. Розуміння маскулінності та гендерної рівності в секторі безпеки України та представлення результатів дослідження: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 25 берез. 2021 р.) / редкол.: В. В. Чернєй, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 19–22.
4. Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: Постанова КМУ від 11.04.2018 № 273. Урядовий кур'єр. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-socialnoyi-programi-zabezpechennya-rivnih-prav-ta-mozhливостей-zhinok-i-cholovikiv-na-period-do-2021-roku>.
5. Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок від 07.11.1967. URL: <http://zakon0.rada.gov> (дата звернення: 02.05.2023).
6. Декларація Тисячоліття Організації Об'єднаних Націй «Цілі тисячоліття», затверджена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН (2000 р.) URL:
7. Nielsen V. Women in uniform. NATO Review. Brussels, 2011. Vol. 49. P. 27–35.
8. Біла книга 2013. Оборонна політика України. Міністерство оборони України / за ред. П. В. Лебедєва. К.: МОУ, 2012.
9. Петрова Л.О., Панфілов О.Ю. Гендерна рівність в армії: участь жінок у військових діях в антитерористичній операції (Операції об'єднаних сил). URL: <https://journal-hnups.com.ua/index.php/zhups/article/view/265>.

ТАРАДАЙНИК Олександр Юрійович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Формування доказової бази у кримінальному провадженні виступає важливим напрямком процесуальної діяльності, виразом принципу змагальності сторін, який реалізується шляхом подання до суду доказів та доведення їх переконливості. Однак, не дивлячись на це, ст. 17 КПК України визначає, що усі сумніви щодо доведеності вини особи мають тлумачитися на її користь [1], отже питання належності та допустимості доказів є одним із основних критеріїв визнання отриманих фактичних даних в якості доказів.

Одним із важливих процесуальних джерел доказів виступає висновок експерта (ч. 2 ст. 84 КПК), який відрізняється від усіх інших джерел доказів тим, що укладається внаслідок впливу уповноваженого на те суб'єкта (експерта) на інші джерела доказової інформації з залученням фахових знань, методик та технічних засобів. Однак, слід зауважити, що відношення сторони обвинувачення та сторони захисту до висновку експерта різняться. Так, О. Несінов, діючий адвокат звертає нашу увагу на те, що висновок експерта є лише процесуальним джерелом доказів, який не є обов'язковим для прийняття рішення органом, який здійснює провадження (ч. 10 ст. 101 КПК України), однак чомусь сприймається слідчим та прокурором як непорушна істина, яка є вирішальною для прийняття судового рішення [2].

Таким чином, за своєю суттю висновок експерта є лише джерелом доказів, у той час як доказами за ст. 84 КПК України виступають фактичні дані, які мають міститися у цьому висновку. А отже, за логікою отримані експертом фактичні дані іще мають пройти критерії допустимості та належності. Відповідно думка О. Несінова є слушною і дає стороні захисту права вимагати перевірки

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
дотримання усіх вимог до процесуального порядку укладання висновку
експерта.

Розглянемо такі особливості, які можуть вплинути на результативність висновку експерта як джерело доказів. Так, аналізуючи поняття висновку експерта, яке викладене у ч. 1 ст. 101 КПК України та поняття експерта, закріпленого у ч. 1 ст. 69 КПК України, Д.В. Давидова та О.О. Волобуєва приходять до висновку, що висновок експерта може бути доказом лише у тому разі, якщо його складання здійснюється компетентною особою, тобто такою, що має необхідні для складання висновку знання, освіту, допуск до проведення такого роду досліджень [3, с. 151]. Погоджуючись з позицією науковців, ми також вважаємо, що експерт повинен мати і відповідні навички проведення тих чи інших видів експертиз, оскільки тільки наявність знань не є підтвердженням компетентності, яка, як визначають науковці [4, с. 228-229], поєднує в собі як знання так і уміння та навички.

До типових порушень, які допускаються у ході кримінального провадження і можуть вплинути на належність та допустимість висновку експерта слід віднести:

- нероз'яснення на стадії досудового слідства слідчим або прокурором прав підозрюваному (обвинуваченому) при призначенні експертизи, оскільки остання є слідчою дією, що зокрема, може привести до неможливості застосування відводу експерта;
- ігнорування при проведенні експертизи можливості бути присутнім при ній (як при будь-якій слідчій дії) підозрюваного (обвинуваченого), а також надання йому можливості ставити запитання чи висловлювати зауваження;
- уповноважені особи, які призначають експертизу не перевіряють повноваження та кваліфікацію експерта, який проводить експертизу [2], покладаючись на те, що у експертних установах працюють фахівці своєї справи.

Слід зауважити, що негативні результати оцінки висновку експерта як джерела доказів, при оцінці судових рішень Верховним судом також мають

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
враховуватися при призначенні та оцінці експертних висновків судами загальної юрисдикції. Зокрема, ми маємо на увазі те, що Великою Палатою Верховного Суду (Постанова від 18 грудня 2019 року № 522/1029/18) звернуто увагу на те, що висновок експерта слід вважати неналежним та недопустимим доказом, якщо у ньому не зазначено, що експерт був обізнаний про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок, який підготовлений для подання до суду. Загальновідомо, що таке положення має бути відображене у змісті висновку експерта відповідно до ч. 2 ст. 102 КПК України, однак чи звертається судом увага на цю особливість не завжди відомо. Науковцями (після проведення анкетування) звертається увага на те, що слідчим та суддею вивчаються підсумки дослідження і тільки в окремих випадках вони звертають увагу на потрібні реквізити і дотримання інших процесуальних вимог [5, с. 56].

Таким чином, при дослідженні висновку експерта в якості процесуального закріплення результатів дослідження, уповноваженими суб'єктами слід дотримуватися вимог чинного законодавства, здійснювати оцінку компетентності експерта, а також звертати увагу на визначену КПК України структуру висновку експерта, адже він виступає процесуальним документом, який має чітко встановлену форму. Всі ці особливості у своїй сукупності і дають можливість оцінювати висновок експерта як джерело доказів, що закріплює належні і допустимі фактичні дані (докази), які мають значення для кримінального провадження.

ФЕДОРЕНКО Іван Віталійович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ТРЕНАЖЕРІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ВОДІННЮ У ВНЗ НГ УКРАЇНИ

В умовах високої інтенсивності дорожнього руху особливу гостроту набуває проблема забезпечення його безпеки, спрямоване на збереження життя і здоров'я громадян.

На нашу думку, однією з основних причин недостатньої практичної підготовки водіїв є відсутність у них необхідних навичок керування автомобілем.

Важливою є проблема якісної оцінки результатів навчання, що виявляється у можливості надання права керування транспортним засобом тим особам, які недостатньо для цього підготовлені. У діючих на сьогоднішній день у програмах підготовки водіїв водінню автомобіля приділяється менше чверті навчального часу. Підвищення вартості паливно-мастильних матеріалів змушує навчальні заклади ще більше скорочувати цей час.

Дана проблема може бути вирішена шляхом застосування в ході автомобільної підготовки водіїв тренажерів для навчання водінню.

Автомобільним тренажером називається комплекс навчально-тренувальних пристроїв, призначених для автоматизованого навчання водінню легковими і вантажними транспортними засобами, проведення тестування водіїв, а також для розвитку первинних навиків водіння. Сучасні автомобільні тренажери обладнуються всіма необхідними органами управління автомобілем з урахуванням усіх ергономічних вимог.

Важливою психологічною та педагогічною перевагою автомобільного тренажера перед автомобілем у процесі навчання і вдосконалення водійських навичок є можливість виділити з усіх проблем тільки найбільш суттєві на даному етапі навчання. Моделювання конкретних дорожніх ситуацій на тренажері дозволяє не тільки оцінювати дії тих, хто навчається, але також дозволяє формувати у них навички керування автомобілем в цих умовах.

На автомобільних тренажерах можна відпрацьовувати різноманітні аварійні ситуації без жодної загрози для інших транспортних засобів та здоров'ю людей, при значній економії часу та матеріальних засобів. За допомогою тренажерів можна

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти КІНГУ

успішно навчати водіїв діям у критичних ситуаціях, прогнозувати дорожню обстановку, дослідити психофізіологічні характеристики водія в різних ситуаціях, тренувати водіїв при переході на інший тип транспортного засобу або при зміні умов водіння. У разі правильно організованого процесу у курсантів поступово зменшується час реакції та кількість помилкових дій, покращується увага тощо. Результати об'єктивної реєстрації дозволяють встановлювати індивідуальні особливості кожного з тих, хто навчається, виявляти їх типові помилки і оцінювати якість навчання.

ВИСНОВКИ

Таким чином, для початкового навчання водінню необхідно застосовувати автомобільні тренажери, що точно імітують робоче місце водія і органи управління, дорожню обстановку та дозволяють відпрацьовувати аварійні ситуації. Використання автомобільних тренажерів для навчання водінню у навчальному процесі з автомобільної підготовки курсантів ВНЗ МВС України дозволяє підвищити якість навчання і гарантувати стабільність отриманих навичок, а також зменшує витрати на використання автомобілів на 10-12%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ваганов В. І. Водіння транспортних засобів. / Ваганов В. І., Ривкін А. А. – М.: Транспорт, 1991. – 224 с.
2. Циганков Э. С. Управління автомобілем в критичній ситуації. – М.: Ріпол Класик, 2006. – 256 с.
3. Гринь Ю. І. Водіння вантажних автомобілів : Навч. пос. / Гринь Ю. І., Лях М. А. – Київ: Транспорт, 2006. – 117 с.
4. . Richard L. Fundamentals of C++ Programming. / L. Richard. – Halterman School of Computing Southern Adventist University, 2018. – 766 p.
5. ATmega32U4 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gaw.com/html.cgi/txt/ic/Atmel/micros/avr/ATmega32U4.htm>
6. Kerrisk M. The Linux Programming Interface / M. Kerrisk. – No Starch Press. 2010. – 1552 p.

ФЬОКЛІН Дмитро Вікторович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

НЕСТАНДАРТНІ СПЕЦІАЛЬНІ АВТОМОБІЛІ ТИПУ «БАГГІ» ТА МОТОЦИКЛИ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НГУ.

Військова розвідка є одним з важливих видів бойового забезпечення тактичного і оперативно-тактичної ланки сухопутних військ. Вона ведеться штатними або тимчасово створеними підрозділами, що включають спостережні пункти і пости, рухливі розвідувальні дозори і загони. Дані формування виконують поставлені завдання на розвідувальних і спеціальних машинах, таких як бойові розвідувальні машини (БРМ) в різних варіантах, в тому числі багатоцільові підвищеної прохідності, легкі ударні автомобілі (на шасі типу баггі) і мотоцикли, а також пішим порядком в складі розвідувальних груп .

Незважаючи на те що «Баггі» і мотоцикли відносяться до різних типів озброєння, військової та спеціальної техніки, вони виконують схожі завдання, основними з яких є розвідувально-дозорні і патрульні функції, а також диверсійні завдання.

У свою чергу, самі розвідувальні та спеціальні підрозділи ЗС США, на озброєнні яких перебувають мотоцикли і «Баггі», виконують цілий ряд специфічних завдань:

- Здійснення актів саботажу і диверсій в глибині оборони противника;
- Приховане переслідування відступаючого противника і організація постійного спостереження за ходом його пересування;
- Охорона флангів;
- Коригування ведення вогню по наземних або повітряних цілях;
- Участь в миротворчих операціях;
- Боротьба з розвідкою противника і ін.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

В даний час ЗС США продовжують активно задіяти дані машини в багатьох операціях. Це пов'язано як з кліматичними умовами в країні, що дозволяють у багатьох регіонах робити це цілий рік, так і з активною участю контингентів її ВС в збройних конфліктах за межами Американського континенту, де використання мотоциклів і «Баггі» крім легкості, маневреності, прохідності, відносно дешевизну виправдано жарким кліматом і наявністю пустельного рельєфу місцевості.

Командування ЗС США не планує в найближчому майбутньому відмовлятися від застосування мотоциклів і легких машин в збройних конфліктах, що підтверджується продовженням закупівель цієї техніки і розміщенням тендерів на поставки нових зразків.

Застосування такої техніки передбачає потайне переміщення військовослужбовців, що поєднується із достатньою швидкістю, низьким силуетом і поліпшеною прохідністю. Наступним типом транспортних засобів, що використовуються підрозділами військової розвідки крім мотоциклів є автомобілі типу «Баггі» бойової масою до 700 кг (колісна формула 4x2 і 4x4), що відрізняються високою маневреністю.

Висока маневреність обумовлена хорошими показниками прискорення (здатність розвивати з місця швидкість до 50 км / год за 4-6 с), максимальної швидкості (110-120 км / ч), запасу ходу (500-600 км), а також стійкістю (низьке розташування центра ваги машини).

Характерними особливостями цих коштів є легкий кузов, виготовлений з високоміцних сталевих трубчастих конструкцій, а також розміщення двигуна і трансмісії в кормі машини. Екіпаж, як правило, не більше чотирьох чоловік. Як озброєння використовуються 7,62- або 12,7-мм кулемет, 30-мм автоматична гармата, 40-мм гранатомет або ПТУР.

В даний час ЗС США мають у своєму розпорядженні понад 20 видами «Баггі», що випускаються американськими компаніями. Провідними виробниками таких машин є фірми "Ченоут", "Джип", "Тектікел інжиніринг", FMC і ін. Дані компанії виробляють такі баггі, як: LSV / DPV (Light Strike Vehicle

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

/ Desert Patrol Vehicle); ALSV (Advanced Light Strike Vehicle); LFV (Light Forces Vehicle); "Скорпіон" (4x4) і інші.

Враховуючи бойовий досвід військових формувань ЗС США та враховуючи тенденції розвитку вітчизняних збройних сил наразі було б доречним закупівля та власне виробництво з подальшим використанням аналогічних зразків техніки у підрозділах Національної гвардії України для виконання завдань за призначенням.

Список використаних джерел:

1. Chenoweth Scorpion DPV (Desert Patrol Vehicle) 1987 06/16/2017 by @www.MilitaryFactory.com
2. Дмитренко Д. Ю. Аналіз конструкцій автомобілів типу «Баггі»
3. Доповнення J MCK FIA [електронний ресурс] режим доступу: <http://www.fia.com/file/52623/download/17461?token=SPW5E7>
4. <https://zn.ua/ukr/amp/TECHNOLOGIES/.html>
5. <https://electrek.co/2021/12/25/army-tests-sur-ron-electric-motorbikes-for-airdrop-use-with-paratroopers/>.

ЯРЕМЧУК Василь Іванович

*Київський інститут Національної гвардії
України*

ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ КУРСАНТАМИ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ (ТА ВСТУПУ В НАТО)

В умовах значної активізації міжнародного військового співробітництва та інтеграційних процесів України набуло ще більшої актуальності питання подальшого розвитку та підвищення ефективності мовної підготовки у вищих військових навчальних закладах. Варто пам'ятати, що курсанти – це майбутні офіцери, які повинні володіти всіма навичками, необхідними для виконання в майбутньому їх службових обов'язків.

Необхідність покращення та удосконалення мовної підготовки українських військовослужбовців обґрунтовано в «Основних засадах мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України» [4]. Цей документ також визначає систему сучасних поглядів, що стосується підвищення ефективності вивчення іноземних мов у Збройних Силах України та розробляє стратегію дій. Складним і важливим є завдання підвищення якості мовної підготовки майбутніх офіцерів до належного професійного рівня володіння англійською мовою [5, с. 173].

У зв'язку з орієнтуванням на тісну співпрацю з НАТО, Збройні Сили України, Національна гвардія України та інші військові формування поступово опановують англійську мову, якою спілкуються військовослужбовці країн-членів НАТО та країн-партнерів. Більшість документів, інструкцій і процедур НАТО написані англійською мовою, тому знання мови є необхідним для розуміння та роботи в рамках НАТО. В наслідок того, знання англійської може допомогти військовим налагодити професійні зв'язки з колегами в інших країнах, що може допомогти надалі в миротворчих місіях і спільних військових навчаннях [6, с. 180].

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Вивчення англійської мови сприяє розвитку міжнародного співробітництва та покращенню іміджу України у світі. Тому курсанти вищих військових навчальних закладів повинні активно вивчати англійську мову у контексті вступу до НАТО, щоб бути готовими до міжнародної співпраці та забезпечити своє професійне зростання. Досвід спілкування з військовослужбовцями країн НАТО показує, що навіть у тих державах, де англійська мова не є офіційною, не скасовує вимоги щодо вільного володіння нею, адже це базові навички, які відкривають військовим шлях до участі в міжнародних заходах [1].

Знання мови стає особливо важливим для військовослужбовців під час повномасштабної війни в Україні. У зоні бойових дій військовослужбовці можуть стикатися з іноземними військовими – «інтернаціональними легіонами», журналістами, гуманітарними організаціями та іншими представниками з-за кордону, які є носіями іноземних мов. У цьому випадку мова допомагає військовослужбовцям ефективно спілкуватися з людьми, що активно допомагають Україні у період війни, отримувати та передавати інформацію, залучати підтримку та координацію дій з іншими країнами. Більш того, знання іноземної мови дозволяє військовослужбовцям бути більш компетентними у роботі з іноземною технікою та обладнанням, що надходить у країну, де вся інформація викладена іноземною мовою. І потрібно хоча б на базовому рівні розуміти, як працює певний вид зброї або техніки [3, с. 60].

Окремо хочеться зупинитися на важливості володіння англійською мовою військовослужбовцями Національної гвардії України як військового формування з правоохоронними функціями. Однією з її функцій є охорона громадського порядку, забезпечення захисту та охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян. Зокрема, військовослужбовці Національної гвардії здійснюють патрулювання вулиць і можуть безпосередньо комунікувати з людьми. Під час виконання своїх службових повноважень правоохоронці вступають в діалог не з одним десятком людей, тому задля уникнення більшості конфліктних ситуацій, або задля найбільш ефективного їх

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ
вирішення, військовослужбовці НГУ мають обов'язково дотримуватися
культурних норм професійного мовлення. І в цьому аспекті важливим є
виділення такого елементу, як знання іноземної мови.

Враховуючи тісну співпрацю вищих військових навчальних закладів з
іноземними колегами, а саме систему обміну курсантів між закладами отримання
освіти на засадах обміну досвідом, доцільно зазначити, що опановування
англійською мовою на визначеному рівні є обов'язковим критерієм підбору
кандидатів для такого обміну [2, с. 27]. Також часто у навчальний процес в
Україні залучаються міжнародні партнери й курсанти можуть побачити як
проходить навчання під керівництвом закордонних спеціалістів. Це ще раз
підтверджує важливість знання іноземної мови.

На додаток, вивчення англійської мови дозволяє курсантам отримувати
доступ до іноземної літератури, наукових публікацій та інформації про нові
методи та технології у своїй професійній галузі.

Таким чином, володіння іноземною мовою військовослужбовцями та
курсантами є важливим фактором реформування та розвитку Збройних Сил
України, Національної гвардії та інших військових формувань, впровадження
євроатлантичних стандартів та досягнення взаємосумісності зі збройними
силами країн-членів НАТО, участі у багатонаціональних операціях, навчаннях,
інших заходах міжнародного оборонного співробітництва. А також сприяє
професійному та особистому розвитку. Тому курсанти вищих військових
навчальних закладів повинні приділяти велику увагу вивченню англійської мови,
що є однією з основних мов міжнародного спілкування.

Список використаних джерел:

1. Must have для кожного, або Навіщо військовим іноземна мова.
АрміяInform: веб-сайт. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/05/must-have-dlya-kozhnogo-abo-navishho-viyskovym-inozemna-mova/>

2. Асламов. О.О. Особливі тенденції підготовки курсантів вищих
навчальних закладів зі специфічними умовами навчання в оволодінні

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти КІНГУ
англійською мовою. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця* : зб. матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, 19 травня 2022 р. м Біла Церква. С. 27–31.

3. Лещенко А. В., Місце іноземної мови в підготовці кадрів для потреб сил сектору безпеки держави. *Службово-бойова діяльність сил сектору безпеки держави: сучасний стан, проблеми та перспективи* : збірник тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Україна, м. Вінниця, 31 жовтня 2022 року). – Х.: Національна академія Національної гвардії України, 2022. С. 59–60.

4. Основні засади мовної підготовки особового складу в системі Міністерства оборони України : вих. документ Міністерства оборони України № 1524/з/84 від 08.08.2019 р. 2019. 34 с.

5. Пащук Ю. М., Каменцев Д. С., Пасічник С. М., Сергієнко Т. М. Щодо проблем навчання англійської мови курсантів вищих військових навчальних закладів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020. Вип. 78'2020. С. 173–177. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.37>

6. Ребрій І. М. Сучасні методи навчання англійської мови для військових потреб. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2018. Т. 1(55). С. 180–184. URL: <https://doi.org/10.30748/zhups.2018.55.25>

ЯСІНСЬКИЙ Володимир Назарович
*Київський інститут Національної гвардії
України*

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОГО БОЙОВОГО КОМПЛЕКТУ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ БРОНЬОВАНОЇ ТЕХНІКИ ПРОТИВНИКА В УМОВАХ ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО БОЮ

Відповідно до Закону [1] одними із основних функцій підрозділів та частин Національної гвардії України (НГУ) є участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану а також виконання завдань територіальної оборони з метою припинення діяльності незаконних збройних формувань (НЗФ) або воєнізованих груп, терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.

Одним із варіантів реалізації визначених функцій за призначенням для НГУ може бути виконання спільних із іншими силовими структурами бойових завдань на оперативно-тактичній системі опорних пунктів взводів (ВОП) та блокпостів (БП).

Для безперебійного забезпечення підрозділів на БП та ВОП створюються військові запаси матеріальних засобів (МЗ).

Залежно від обстановки за розпорядженням старшого командира (начальника) можуть створюватися додаткові запаси МЗ.

Обчислення потреби забезпеченості підрозділів (військової частини) у запасах здійснюється в розрахунково-постачальних одиницях (РПО). Як основну РПО для боєприпасів прийнято – бойовий комплект (б/к).

Вогневі можливості підрозділів по знищенню броньованих цілей противника, що виконують завдання за призначенням на БП та ВОП, прямо залежать від кількості наявного озброєння та запасів б/к до кожної одиниці відповідно.

Підвищену загрозу для підрозділів на БП та ВОП можуть становити танки та броньована техніка противника. Тому більшу увагу слід зосередити саме на протитанкових засобах (ПТЗ).

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

У Бойових статутах [2 – 3], алгоритмі [4] розглядається порядок виконання бойових завдань штатними підрозділами, проте кількісних вимог до утримання б/к до одиниць озброєння не визначено. У доступних джерелах США [5 – 6] розкривається тактика дій військ та порядок прийняття рішень за стандартами НАТО, в той же час оцінки необхідних запасів боєприпасів для виконання завдань не визначено. У базових працях відносно моделювання бойових дій та інших від них похідних наукових статтях та публікаціях бій, як випадковий процес, підпорядкований, показниковому або експоненційному законам розподілу випадкових величин, що в реальних умовах може змінюватися та (або) комбінуватися. В інструкції [7] зазначено, що бойові комплекти можуть утримуватися від півтора до чотирьох на кожен зразок озброєння, проте чітких умов для збільшення запасів боєприпасів не визначено. Можливо зробити висновок, що визначення та витребування запасу боєприпасів для одиниць озброєння у більшій мірі покладається на бойовий досвід командирів, який може бути не достатнім або зовсім відсутнім.

Не достатній запас боєприпасів, що розраховано у б/к, може призвести до знищення підрозділу противником, а надлишковий – обтяжуватиме особовий склад. У разі вимушеного відходу підрозділу, б/к не буде використаний та залишиться противнику, що може дозволити відновити йому запаси озброєння за рахунок трофеїв. Якщо враховувати особливості бойових дій, то зразки одиниць озброєння обох сторін у більшій мірі однакові, тому проблемність питання, що розглядається, лише зростає.

Таким чином, існування протиріччя у практиці військ між рівнями досвіду командирів – вимогами керівних документів – обґрунтованим визначенням з наукової точки зору необхідного запасу б/к до одиниць ПТЗ для знищення броньованої техніки противника вказує на користь актуальності теми дослідження та визначає необхідність вирішення відповідного наукового завдання.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Наукове завдання – розробка методики, що дозволяє вирішити завдання оцінювання необхідного запасу б/к до одиниць ПТЗ для знищення броньованої техніки противника в умовах загальновійськового бою.

Метою дослідження є забезпечення збереження можливості виконати бойове завдання підрозділом НГУ в умовах загальновійськового бою за рахунок розробки рекомендацій органам управління щодо утримання необхідного запасу б/к до основних одиниць ПТЗ для знищення броньованої техніки противника.

Об'єкт дослідження – процес ведення загальновійськового бою підрозділом НГУ.

Предмет дослідження – визначення необхідного запасу б/к до одиниць ПТЗ для знищення броньованої техніки противника підрозділом НГУ в умовах загальновійськового бою.

Межі дослідження: існуюча законодавча і нормативно-правова база, що визначає завдання, функції, чисельний склад, структуру, права та обов'язки військовослужбовців НГУ в умовах ведення загальновійськового бою; існуючий науково-методичний апарат, який може бути використаний для дослідження процесу визначення необхідного запасу б/к до одиниць ПТЗ для знищення броньованої техніки противника в умовах ведення загальновійськового бою.

Напрямок подальшого дослідження обрано розроблення методики для оцінювання можливості виконання бойових завдань сторожовою охороною підрозділів НГУ під час розташування на місці.

Список використаних джерел:

1. Про Національну гвардію України [Електронний ресурс]: Закон України від 13.03.2014 р. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/876-18>. (дата звернення 10.05.2023)
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 605 від 30. 12.2016.
3. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина III. Взвод, відділення, екіпаж: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016.
4. Алгоритм перевірки блокпостів, взводних та ротних опорних пунктів: облікований від 24.07.2015, відділ служби військ штабу, Головне управління Національної гвардії України.
5. FM 6.0: Commander and Staff Organization and Operations. Headquarters Department of the Army Washington, DC, 11 May 2015. 391 p.
6. The Battle Staff SMARTbook Guide to Designing, Planning & Conducting Military Operations 5th Ed. by Norman M. Wade 04 May 2015. 322 p.
7. Про затвердження Інструкції з обладнання блокпоста та організації служби особовим складом Національної гвардії України: наказ Командувача Національної гвардії України №160 від 15.07.2014.

науково-практична конференція наукового товариства здобувачів вищої освіти
КІНГУ

Адреса наукового товариства:

03179, Україна, м. Київ, вул. Оборони Києва, 7, Київський інститут
Національної гвардії України, факультет забезпечення державної безпеки.

Телефони для довідок:

+38-096-169-56-81 Разін Денис Костянтинович,
Голова наукового товариства,
факультету забезпечення державної безпеки.

+38-095-513-31-29 – Комісаров Микола Леонідович,
начальник науково-організаційного відділу, кандидат юридичних наук, доцент